

Kdy řežeme jednotlivé ovocné druhy

- **jádroviny** – zimní (zima, předjaří) i letní řez jako doplňkový
- **peckoviny** – po narašení a za vegetace (snížení rizika namrznutí a napadení patogeny), nejpozději do půlky srpna
- **teplomilné peckoviny** – v době květu (snížení rizika namrznutí, infekce houbových chorob), při sklizni a po sklizni – do konce srpna
- **ořešák královský** – na jaře v době, kdy přírůstky dosáhnou alespoň 10 cm délky (při dřívějším termínu řezu by značně tekla míza)
- **líška a drobnoplodé ovoce** – zimní řez v únoru max. počátkem března

Postup ošetření

Prohlédnutí celého stromu -> terminál -> suchý/poškozený/nemocný -> rovnováha stromu -> podvěsy

- pokud ošetřujeme starý strom, děláme průklest a zmlazovací řez dohromady. Tyto zákroky vybudí intenzivnější růst stromu, probouzí se spící pupeny v kůře, tvoří se vlky. Strom díky lepší fotosyntéze ve větších listech „obživne“.
- s vlky můžeme dále pracovat – ty slaběji rostoucí lze použít při rekonstrukci plodného obrostu. S výhodně rostoucími bujnými vlky zase můžeme postupně nahradit stávající nebo chybějící větve.
- **upravujeme vždy růstové poměry celého stromu, ne pouze některé části**
- strom v přirozeném vývoji postupně dává víc energie do výše položených částí koruny. My se snažíme řezem bojovat proti tomuto přirozenému procesu, a tedy potlačujeme horní větve konkurující těm spodním -> pyramidální tvar.
- musíme respektovat růstové zvláštnosti stromu, proto vždy pozorně sledujeme, do kterých větví už strom nedává moc životní síly, a ty přednostně odstraňujeme. Naopak není dobré násilím přetínat dráhy, kde energie naplno proudí
- našimi zásahy se snažíme o budoucí rovnoměrnější rozvod energie – do všech částí koruny by se mělo dostávat pokud možno stejné množství -> rovnovážné zakončení kosterních větví.
- platí pravidlo, že spodní větev, pokud je alespoň trochu perspektivní, má přednost před výše položenou konkurencí. Navíc jedním z největších problémů u neudržovaných vysokokmenných stromů je ten, že zastíněné spodní větve chřadnou a vznikají tzv. hluchá místa. Nahoře proto zakracujeme více než dole, kde děláme spíše jen průklest. Zásadně sesazujeme větve na mladší, výhodně položené. Chybně uřezaná větve ve spodní části stromu (velmi častý jev) nám již nikdy nenaroste.
- je zmlazování rozložit do několika let a postupně nahradit většinu starého dřeva novými větvemi
- výsledkem je strom, jehož absolutní výška sice zůstává víceméně stejná, ale výrazně se zredukovala objemová kapacita koruny hlavně ve vrchních částech.
- Větve odstraňujeme na větevnický kroužek !

Nejčastější chyby při ošetřování starých stromů

1. Příliš radikální zmlazovací řez

Projevuje se zpravidla sesazením na pouhé torzo stromu. Následkem vzniklé nerovnováhy mezi kořeny a nadzemní částí, strom sice bohatě obrazí prakticky ze všech spících pupenů, bohužel ani tyto bujné výhony zdaleka nemohou přitáhnout tolik energie, která by proudila v celém objemu odstraněné biomasy. Spodní polovina větve začne postupně schnout, a prosychání postupuje dál ke kmeni. V delším horizontu může nastat invaze dřevokazných hub a celkově se strom stává mechanicky nestabilní, je pravděpodobnější, že se rozláme. Po dobu minimálně dvou let se navíc nedostaví úroda.

2. Odstranění terminálu a vznik duté koruny

Následkem ztráty terminálu, který působí dominantně na podřízené větve, ztratí strom jakýkoliv růstový řád. Vyrazí spousta kolmo rostoucích výhonů, které ho chtějí nahradit. Pokud ošetřujeme podobně sesazený strom, je nutné tyto vlky postupně odstranit, protože vzhledem k nevyhovujícímu směru růstu se nedají použít pro zmlazení kosterních větví. Odstranění vlků je leckdy vhodné rozložit do dvou let, pokud by hrozil vznik delších hluchých partií na kosterních větvích. Vlky které případně necháme, je však vhodné sesadit na boční větvičku. Odstranění terminálu má ještě další negativní význam a to vznik tzv. bazénku, dole v duté koruně. I při sebelepším zatížení řezné rány, není možné očekávat v delším horizontu, že rána nezačne vyhnívat. Stéká tam totiž voda z velké části objemu stromu.

3. Vyholování kosterních větví

Místo toho, aby se páky na kosterních větvích snížili sesazením na mladší odnož, nesmyslně se odstraní právě ony mladší větve a páka zůstane víceméně totožná. Plodnost se stěhuje výhradně na obvod koruny. Takové stromy je pak možné sklízet pouze setřepáním.

4. Ponechání zlámaných větví

U správně udržovaného stromu by nikdy nemělo dojít k uschnutí nějaké větve, vzhledem k rovnoměrnému toku energie. Neuřezaný konec větve (pahýl) navíc může tvořit bariéru v odtoku vody. V horizontu několika let pak může dojít k prohnívání do kosterní větve. Jedná se o častou a zcela zbytečnou příčinu snížení mechanické odolnosti mnoha stromů.

5. Ponechání pahýlů

Pokud necháme neaktivní, tedy suchý pahýl, rána se nemůže zacelovat, dřevo začne postupně prosychat a nektróza postupuje dál do kmene. Při nápravném řezu je leckdy kalus na části řezu neaktivní, rána se tedy zaceluje mnohem pomaleji a méně rovnoměrně. Podobně jako u suchých větví v neudržovaném stromu postupuje prosychání do kmene či kosterní větve. Platí pravidlo řezu na větevnický kroužek, příp. i lehce pod ním, roztřepené okraje ran je dobré zahladit zahradnickou žabkou.